

Orienteringssak

Arkivsak-dok. 26/22105-11
Saksbehandler Ann Sherin Skollevold

Utvalg	Møtedato
Hovedutvalg for samferdsel og mobilitet	14.04.2026

Innspill til utredning om nasjonalt månedskort og søknad om tilskudd til redusert pris på periodekort for buss

Følgende tas til orientering:

Nasjonalt månedskort til 499 kroner

Et nasjonalt månedskort til 499 kroner er nå under utredning som del av budsjettavtalen for 2026, og ordningen er foreslått å gjelde all kollektivtransport fylkeskommunene har ansvar for – buss, båt, ferge og bybane – samt de fleste tog som ikke drives kommersielt.

Jernbanedirektoratet og Statens vegvesen har ansvar for å levere en rapport til Samferdselsdepartementet. Fristen for å levere utredningen er satt til 4. mai, slik at forslaget kan behandles inn mot statsbudsjettet og eventuelt legge grunnlag for innføring av ordningen fra 2027.

Agder fylkeskommune har sammen med Agder kollektivtrafikk AS (AKT) gitt innspill til utredningen. Innspillet peker på at formålet med et nasjonalt månedskort er uklart, og at ordningen kan gi svært ulike og til dels uheldige konsekvenser i ulike deler av landet. Et nasjonalt månedskort til 499 kroner vil i praksis redusere fylkeskommunenes takstmyndighet betydelig. I dag bruker fylkeskommunene/kollektivselskapene pris som et aktivt virkemiddel for å styre kapasitet, differensiere tilbud og sikre inntekter som kan reinvesteres i kollektivtransporten.

Manglende finansiering er en av de tydeligste risikoene. Erfaringene fra ordningen med gratis ferje viser at statlige tilskudd ikke nødvendigvis følger kostnadsutviklingen over tid. Da gratis ferje ble innført, mistet fylkeskommunene muligheten til å bruke billettinntekter for å dekke økende driftskostnader, noe som har gjort budsjettstyringen mer krevende. Denne erfaringen skaper en reell frykt for at staten heller ikke vil kompensere fullt ut for inntektstapet fra et nasjonalt månedskort. Rimeligere kollektivtilbud vil gi økt etterspørsel, men kostnadene ved å håndtere denne veksten – som mer kapasitet, flere avganger og økte driftsbehov – blir ikke adressert i utredningen. Dette gir en risiko for at ordningen skaper mer press på kollektivsystemet uten finansiering til å møte dette. Uten en garanti for stabil og forutsigbar finansiering risikerer fylkeskommunene å måtte kutte i rutetilbudet

for å balansere økonomien – noe som direkte kan svekke både kollektivandel, mobilitet og muligheten til å nå nullvekstmålet.

Innspillet ligger vedlagt saken.

Søknad om redusert pris på periodekort på buss

Tilskudd til redusert pris på periodebillett i kollektivtransporten er en midlertidig statlig støtteordning som ble etablert for 2026. Formålet er å redusere prisen på månedskort i fylkeskommunal kollektivtransport, blant annet buss, for å gjøre det rimeligere for reisende og stimulere til økt kollektivbruk. Ordningen forvaltes av Jernbanedirektoratet på oppdrag fra Samferdselsdepartementet. Den ble innført som et tiltak mens regjeringen og Stortinget utreder muligheten for et nasjonalt månedskort som eventuelt kan komme i 2027.

Stortinget bevilget 620 millioner kroner i statsbudsjettet for 2026 til en søkbar tilskuddsordning for fylkeskommunene.

Agder har søkt om tilskudd på 17 135 368 kroner og planlegger å bruke tilskuddet på å redusere pris på alle periodekort med 100 kroner. Opprinnelig ble det søkt om å tilskudd for å redusere pris på 180-dagers billetten ettersom denne har en prismodell som henger sammen med pris på periodekortet. Det fikk vi avslag på, og dermed er søknaden justert til kun å gjelde 30-dagers periodekort.

Søknad ligger vedlagt saken.

Vedlegg

Innspill til utredning om nasjonalt månedskort

Søknad om midlertidig støtte til redusert periodekort i Agder